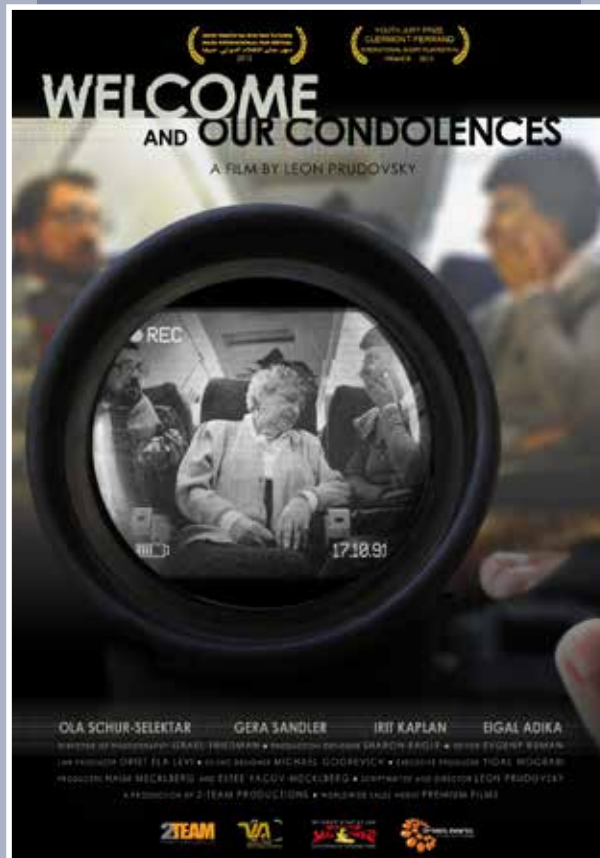

WELCOME AND... OUR CONDOLENCES

Film

Welcome and... Our Condolences / Bun venit și... condoleanțe.

Competențe consiliere și orientare

- Calitatea relațiilor sociale și a mediului de muncă: acțiuni comunitare în situații criză.
- Analizarea informațiilor, serviciilor și resurselor care promovează un stil de viață de calitate.

Fișa poate fi folosită și la următoarele materii

Limba română, istorie, geografie.

Competențe cinematografice

Cinema vérité, procedee comice.

Nivel

Filmul poate fi studiat la clasele IX-XII.

CUPRINS

- Despre film
  - Sinopsis
  - Despre regizor
  - Termeni și concepte
- Elemente de contextualizare
  - Contextul istoric
  - Cinci filme în care spectatorul zâmbeste cel puțin o dată
- (re)Vizionarea filmului:
  - Despre stilul de filmare
  - Tipuri de comic
  - Despre filmare
- Post-vizionare, alte posibile subiecte
  - Trei comedii cu subiecte similare
- Sugestii de întrebări și activități în clasă
- Filmografie

BUN VENIT ȘI... CONDOLEANȚE

SINOPSIS

O familie de ruși emigrează din URSS în 1991, dar bătrâna lor mătușă moare înainte ca avionul să aterizeze în Israel.

DESPRE REGIZOR

Regizorul Leon Prudovsky s-a născut în 1978, la Leningrad, URSS (acum Sankt Petersburg, Rusia), și a imigrat în Israel când avea 13 ani. A studiat film și televiziune la Universitatea din Tel Aviv. Odată cu scurtmetrajul de absolvire, *Dark Night*, regizorul a intrat în vizorul marilor festivaluri, câștigând premii la Veneția, Tev Aviv și Palm Springs, iar *Five Hours from Paris*, debutul său în lungmetraj, a avut premiera la Toronto.

Welcome and... Our Condolences este, însă, cel mai cunoscut și premiat film al său. Are cinci premii pentru cel mai bun film (NY Picture Start, New Jersey, Tel Aviv, Yerevan, Panoazorian, Portugalia), două premii ale publicului - Kaliber-Munich, Panoazorian, un premiu al publicului tânăr la prestigiosul festival Clermont-Ferrand, un premiu pentru cea mai bună actriță la NY Picture Start, și un parcurs prin 23 de festivaluri din toată lumea. Anul acesta, regizorul a anunțat că lucrează la varianta de lungmetraj a poveștii.

TERMENI ȘI CONCEPTE

CINÉMA VÉRITÉ

Un stil de documentar în care camera „hand-held” (ținută în mână) și sunetul înregistrat sincron cu imaginea (sunet în priză directă) permit nașterea unui dialog presărat de spontaneitate între cineaști și persoanele participante.

COMIC DE SITUAȚIE

Răsturnări de situație surprinzătoare sau soluții inedite la conflictele din poveste.

COMIC DE LIMBAJ

Se scot în evidență particularitățile personajelor prin modul în care acestea vorbesc.

COMIC DE CARACTER

Se realizează prin exagerarea unei (sau mai multor) trăsături psihologice ale unui personaj.

ELEMENTE DE CONTEXTUALIZARE

CONTEXTUL ISTORIC

EMIGRAREA EVREILOR 1991

Între anii 1990-1991, pe fondul dizolvării Uniunii Sovietice, a avut loc un imens val de emigrări. Aproape 400.000 de evrei au părăsit Rusia și s-au întors în Israel în decurs de doi ani.

Aliyah se referă la migrația evreilor din diasporă în Israel. Termenul are o semnificație religioasă, spirituală, a reunirii cu rădăcinile israeliene. A face *Aliyah* (making aliyah), înseamnă „a te ridica”. Opusul acestui termen este „*yerida*”, care se referă la părăsirea statului Israel, cu sensul religios de „a coborî”.

„Râsul mă dezarmează mereu. Eu și spectatorii intrăm într-un fel de dans al râsului, și așa se creează între noi înțelegerea unui moment anume. Este un sentiment uimitor, care, într-un fel, îți dă aripi. E ceva care leagă.”

- Leon Prudovsky

CINCI FILME ÎN CARE SPECTATORUL ZÂMBEȘTE CEL PUȚIN O DATĂ

The Shop on Main Street (1965), de Ján Kadár și Elmar Klos, în care proverbia mătuașă trăiește. Bătrâna văduvă evreică din centrul acestei povești este surdă, amețită și habar nu are că în afara magazinului falimentar pe care îl deține se întâmplă un pogrom care o vizează și pe ea.

A Serious Man (2009), de Joel Coen și Ethan Coen. Cât de evreiesc poate fi un film despre evrei? Cu *A Serious Man*, frații Coen au decis să testeze limitele. Plasat în America, filmul începe cu un citat din Rashi, marele rabin medieval, urmat de o secvență în idiș și, apoi, o poveste plasată în jurul unui bar mitzvah iminent și a trei rabini singuratici.

An American Pickle (2020), de Brandon Trost - omologul mai nou și mai puțin subtil ca umor, dar la fel de prezent în topuri de filme care celebrează cultura iudaică. Un evreu (Seth Rogen) pică într-un butoi cu murături în 1919 și rămâne acolo, la murat, timp de 100 de ani. Se trezește în Brooklyn, în 2019, și... o ia de la capăt cu murăturile.

Fiddler on the Roof (1971), de Norman Jewison. Adaptat după unul dintre cele mai mari musicaluri de pe Broadway, filmul prezintă două dintre experiențele evreiești definitorii din ultimii 200 de ani: dezintegrarea tradițiilor și migrația în lumea nouă.¹

The Producers (1967), de Mel Brooks. Un producător de spectacole și un contabil vag isteric au probleme cu datoriile, așa că decid să producă cel mai prost spectacol de pe Broadway. Va fi ca o scrisoare de dragoste pentru Adolf Hitler. Lungmetrajul a intrat în istorie ca film cult, publicul fiind mai întâi șocat de subiect și, apoi, reușind să se detașeze pentru a-i gusta umorul.

1. Articol - 10 great Jewish films, de Raphael Smith, 7 noiembrie 2014: <https://www.bfi.org.uk/lists/10-great-jewish-films>

(RE)VIZIONAREA FILMULUI

DESPRE STILUL DE FILMARE

„Cinéma vérité” este termenul asociat cu un tip de cinema care s-a conturat în anii '60. Documentarul *Cronica unei veri / Chronique d'un été* (Franța, 1960), realizat de Jean Rouch (regizor) și Edgar Morin (sociolog și antropolog), este considerat reperul de cinéma vérité.

Cei doi cineaști, care au și definit termenul, căutau să reveleze, prin intermediul filmului ca mediu de expresie, autenticitatea persoanelor din fața camerei, modul lor firesc de a fi. Într-un context istoric în care camerele și instrumentele de captat sunetul deveniseră mai ușoare, mai accesibile, *Cronica unei veri* dezvoltă un stil de documentar în care camera „hand-held” (ținută în mână) și sunetul înregistrat sincron cu imaginea (sunet în priză directă) permit nașterea unui dialog presărat de spontaneitate între cineaști și persoanele participante. Adesea, persoanele filmate se uită în cameră, iar microfoanele nu îi sunt ascunse spectatorului, caracteristici care ulterior au devenit „mărci ale autenticității” în cinema.

Scurtmetrajul *Welcome and... Our Condolences* folosește acest tip de filmare, dar o face pentru efectul

comic. Faptul că alegerile legate de ce surprinde camera de filmat stau în mâna unui băiețel de 12 ani detensionează situația tragică și permite inserarea unor situații comice, dar și a unor comentarii acide.

„Regizorul a ales să spună această poveste pentru a rememora propria experiență de a emigra în Israel la vârsta de 13 ani. Majoritatea personajelor ce apar în film sunt bazate pe familia lui, pe oamenii pe care i-a întâlnit în acea zi. Iar alte momente sunt culese din povești ale prietenilor ce au trecut prin această experiență. Bineînțeles, mătușa moartă este o ficțiune creată pentru a spori drama și comedia”, povestesc producătorii filmului.

Alăturarea dintre metoda de filmare tip cinéma vérité și genul comedie mai este găsită în *mokumentare* (false documentare ce tratează comic un subiect inventat) sau în subgenul found footage, folosit în principal în filmul horror (ex. *Blair Witch Project*). Recent, a apărut termenul de comedie vérité, folosit în discuții despre seriale TV ce folosesc acest tip de filmare (ex. *Curb Your Enthusiasm*, *Arrested Development*).

„Cred că umorul face parte din mecanismul meu defensiv. E mai ofertant și complex să râzi decât să tratezi lucrurile serios. Trebuie să simți corzile instrumentului la care cânti, să simți spectatorul. Atunci când comunică ceva serios și important, dacă nu zâmbești sau râzi pentru a detensiona situația, îi va fi mult mai greu să se conecteze la poveste.”²

- (Leon Prudovski)

2. Interviu - What if Hitler lived next to a Holocaust survivor? Ask this director what would happen, de Eran Itzkovitch, 22 ianuarie 2023: <https://www.israelhayom.com/2023/01/22/867267/>

TIPURI DE COMIC

Uneori, comedia nu are nevoie de replici – poate fi o simplă privire sau schimb de priviri, un gest. Totul depinde de ce știe spectatorul și ce știi restul personajelor.

Comic de situație - răsturnări de situație surprinzătoare, sau soluții inedite la conflictele din poveste.

Exemplu 1 - momentul în care vecinul din sala de așteptare îi spune nonșalant tatălui: „Nu-i ușor să cari un cadavru în Israel...”

Exemplu 2 - Mătușa este moartă, însă doar spectatorul și personajele principale știu asta.

Secretara le face semn să vorbească mai încet, pentru că mătușa doarme.

Găsiți și alte exemple de comic de situație.

Comicul de limbaj - se scot în evidență particularitățile personajelor prin modul în care acestea vorbesc.

Astfel, comicul de limbaj poate fi generat prin greșeli de vocabular, deformări fonetice, lipsa de proprietate a termenilor, încălcarea regulilor gramaticale și a logicii, ticuri verbale.

Exemplu: primul dialog pe care cuplul îl are cu angajatul ce nu vorbește rusă este comic prin prisma faptului că interlocutorii nu au o limbă comună în care să se înțeleagă, ci doar câteva cuvinte cunoscute de toți trei.

Găsiți alte exemple de comic de limbaj.

Comic de caracter - se realizează prin exagerarea unei (sau mai multor) trăsături psihologice ale unui personaj.

Exemplu: tatăl este entuziasmat de „întoarcerea” în Israel, dar nu cunoaște limba. Multe dintre situațiile comice sunt generate de exagerarea acestui „habarnism” al personajului.

Găsiți și alte însușiri ale tatălui care generează comicul de caracter.

DESPRE FILMARE

Producătorii filmului povestesc: „Scurtmetrajul a fost filmat cu o cameră ARRI. Apoi imaginea a fost procesată în laborator, pentru a arăta ca filmul pe 8mm din arhiva personală a regizorului, din ziua aterizării sale în Israel. La începutul scurtmetrajului, apar câteva cadre din acel film. Decizia a fost luată pentru a putea spune în întregime povestea din perspectiva unui băiat de 12 ani care filmează cu o cameră video sosirea în Israel.

Filmarea a durat cinci zile. Locația este un centru special de integrare și naturalizare dedicat valului de aproape 100.000 de imigranți ce au sosit din URSS în acea perioadă. Am filmat la 20 de ani distanță, centrul fusese demult desființat. Așa că i-am construit o copie perfectă într-o hală pe

care am închiriat-o în Tel Aviv. Am folosit multe obiecte care apăreau în locul original iar, la final, rezultatul era atât de similar, încât actorul principal a izbucnit în lacrimi când a intrat pe platou. Își adusese aminte de prima lui zi în Israel."

POST-VIZIONARE, ALTE POSIBILE SUBIECTE

TREI COMEDII CU SUBIECTE SIMILARE

Poster Arsenic and Old Lace, 1944, Frank Capra.
Sursă foto: Criterion Collection

Cary Grant, în Arsenic and Old Lace, din 1944. Ce te faci când afli că cele două mătușe adorabile pe care le vizitezi constant sunt de fapt ucigașe în serie?

Poster Waking Ned, 1998, Kirk Jones.
foto: imdb

Waking Ned, în care o comunitate de irlandezi se organizează să păcălească loteria că bătrânul Ned Devine trăiește, astfel încât să poată împărți ei biletul lui câștigător.

Poster Weekend at Bernie's, 1989, Ted Kotcheff.
Sursă foto: imdb

Weekend at Bernie's, filmul cu absolut toate glumele despre cum „mânuiești” un mort ca să pară viu, despre care criticii vremii spuneau: „Avem aici un film fără pic de respect față de legile naturii, ale omului sau față de inteligența spectatorului.”³ Dar care este în continuare vizionat de spectatorii amatori de umor la limită, dus extrem de departe.

3. Cronică - Weekend at Bernie's, de Warren Spector, 14 iulie 1989: <https://www.austinchronicle.com/events/film/1989-07-14/weekend-at-bernies>

SUGESTII DE ÎNTREBĂRI ȘI ACTIVITĂȚI ÎN CLASĂ

- Atunci când îți este greu, care e primul loc unde te gândești să mergi? Ce spațiu te liniștește? Când te gândești la adăpost, ce vezi?
- Ce înseamnă pentru tine religia?
- Imaginați-vă un moment dramatic și apoi încercați să-l faceți comic. Observați ce se pierde din poveste, ce rămâne.
- Impărtășiți-vă pe echipe și, în pauză, găsiți un exemplu de moment comic – de limbaj, de caracter, de situație. În pauza următoare, filmați-l cu telefonul în stilul cinéma vérité.
- Găsiți exemple de expresii din limba română care pot genera comic de limbaj dacă sunt traduse în altă limbă.

BIBLIOGRAFIE

- Articol - *10 great Jewish films*, de Raphael Smith, 7 noiembrie 2014: <https://www.bfi.org.uk/lists/10-great-jewish-films>
- Interviu - *What if Hitler lived next to a Holocaust survivor? Ask this director what would happen*, de Eran Izkovitch, 22 ianuarie 2023: <https://www.israelhayom.com/2023/01/22/867267>
- Cronică - *Weekend at Bernie's*, de Warren Spector, 14 iulie 1989: <https://www.austinchronicle.com/events/film/1989-07-14/weekend-at-bernies>

FILMOGRAFIE

- Magazinul de pe Strada Mare / The Shop on Main Street*, 1965, regia Ján Kadár, Elmar Klos, Cehoslovacia, 128 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0059527/?ref_=fn_al_tt_1
- Un tip serios / A Serious Man*, 2009, regia Joel Coen, Ethan Coen, Anglia-Franța-SUA, 116 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt1019452/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- Murătura americană / An American Pickle*, 2020, regia Brandon Trost, SUA, 88 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt9059704/?ref_=fn_al_tt_1
- Scripcarul pe acoperiș / Fiddler on the Roof*, 1971, regia Norman Jewison, SUA, 181 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0067093/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- Producătorii / The Producers*, 1967, regia Mel Brooks, SUA, 88 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0063462/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- Arsenic și dantelă veche / Arsenic and Old Lace*, 1944, regia Frank Capra, SUA, 118 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0063462/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- În sănătatea lui Ned / Waking Ned*, 1998, regia Kirk Jones, Anglia-Irlanda-Franța-SUA, 91 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0166396/?ref_=nv_sr_srsrg_0
- Weekend cu Bernie / Weekend at Bernie's*, 1989, regia Ted Kotcheff, SUA, 97 min
Despre film - https://www.imdb.com/title/tt0098627/?ref_=fn_al_tt_1

PROGRAM CO-FINANȚAT DE:

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

CONSILIUL
JUDEȚEAN
CLUJ

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN CLUJ

CENTRUL
CULTURAL
CLUJEAN

fondation
BOTNAR

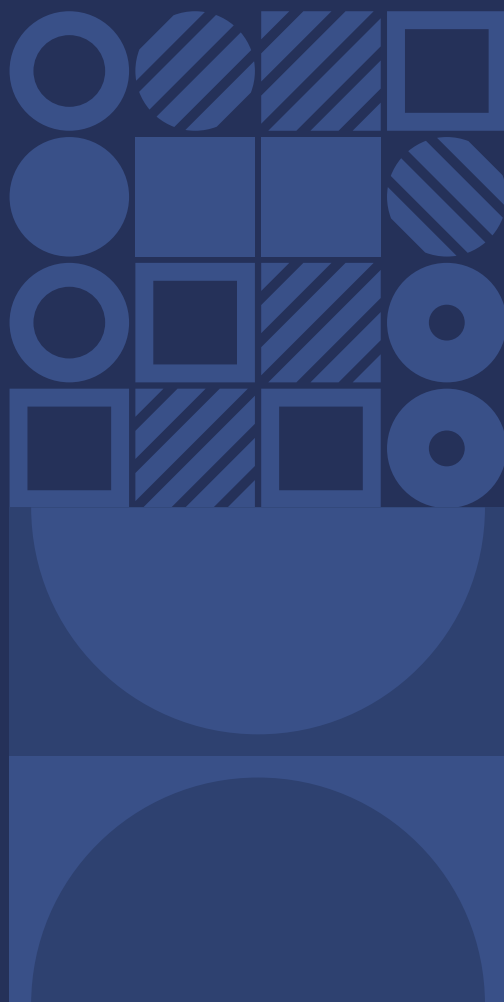

UBB

VISIT CLUJ
The Heart of Transylvania

●◐□ Ora de cinema

Program de educație cinematografică
și educație prin film

2024

oradecinema.tiff.ro

ISBN 978-973-0-37363-9